

Nr 52.

Af herr **Kobb**, om *åvägabringande af utredning och förslag i fråga om begränsning genom lag af arbetstiden på kvällarna för personal vid badinrättningar m. fl.*

»Lagen den 5 juni 1909 om förbud mot handels idkande å söcken- dag utöfver viss tid drabbar endast handelsbod. Därigenom kommer ett och annat företag icke med, som dock enligt lagens grund borde likafullt som handelsbod omfattas af lagen.

En sådan anstalt är *badinrättning*. Föreningen för baderskor här i staden har sedan sin tillkomst lyckats utverka åtskilliga begränsningar i arbetstiden. Men hvad de mest eftersträfva, nämligen borttagandet af den sena badtimmen 9—10 e. m., ha de icke lyckats få genomfördt annat än för tiden från midsommardagen till 1 september.

Denna sena badtimme efterföljes också af åtskilligt efterarbete med rengöring och dylikt, så att baderskorna icke komma därifrån förrän omkring mellan $\frac{1}{2}$ 11 och 11 och i vissa fall ej förrän $\frac{1}{2}$ 12 och ännu senare på kvällen. Återstår sedan själfva hemfärden. I Södermalms badinrättning här i staden lär det dock vara ordnad så med bad- tiderna och efterarbetet, att baderskorna kunna lämna badinrättningen klockan 10 e. m.

Detta är uppenbart en alldeles orimligt lång arbetstid på kväl- larne. Besinnar man äfven, att en stor del af baderskorna äro gifta, kan man förstå hvad det vill säga att hvarje arbetsdag i veckan komma så sent till sitt hem. Allmänheten kan heller icke ha rimliga anspråk på badtimmen 9—10. Få ha väl så illa ställt, att de ej under hela veckan skulle få en timme ledigt till bad under någon söckendag mellan kl. 8 f. m. och 9 e. m., under hvilken tid badhusen åtminstone i hufvud- staden skulle med den nya ordningen vara tillgängliga. Vore så illa händelsen i något fall, får sträfvandet gå ut på att skaffa också dessa människor större ledighet. Näst borttagande af den sista nu brukliga

badtimmen, hvilket för badbetjäningen är viktigast, önska de äfven befrielse från söndagsarbetet, hvilket de ej lyckats få genomfördt mer än för juli månad och från och med i år äfven för augusti. En baderska vid 3:e klassens karbad för män har uppgifvit, att hon tillfrågat ett par hundra badgäster om deras mening och endast af en fått det svaret, att han skulle bli i saknad af badtid, ifall båda förenämnda kraf bifölles.

Man kunde tänka sig, att saken äfven löstes genom att på badinrättningar tillämpa lagen om förbud för kvinnligt nattarbete. Då måste allt arbete upphöra åtminstone kl. 10 e. m. I detta fall skulle emellertid äfven en sådan utväg kunna rättvisligen tänkas, enär, enligt hvad baderskorna själfva anse, ett förbud att använda dem inom badinrättningen längre än till klockan 10 icke skulle riskera deras anställning, såsom varande oumbärlig, utan i stället medföra, att de manliga biträdena i badinrättningarna finge samma fördel.

Emellertid är som sagdt lagen om butikstängning vida mer afpassad äfven för badanstalterna. Därigenom vinnes ock den viktiga saken, att lagen blir tillämplig äfven på den manliga badbetjäningen, hvilken jämväl uppgifves vara mycket intresserad af förändringen. En sådan lagstiftning skulle kanske äfven jämna vägarna för badinrättningarna själfva. Det kan nämligen till äfventyrs hända, att någon svårighet möter att tillmötesgå krafvet i följd af inbördes konkurrens och hänsyn till allmänheten, som villigare inrättar sina vanor efter ett lagbud än efter enskildas förordningar.

Under butikstängningslagen bör också höra *rakstugor* samt *herr- och damfrisérsalonger*.

I danska butikstängningslagen lära dessa uttryckligen ingå. För närvarande anses något särskildt behof af bestämmelser för rakstugor och herrfrisérsalonger icke finnas, enär enligt en allmän öfverenskommelse dessa stängas klockan 8 e. m. Detta lär äfven varit anledningen till att de ej medtagits i butikstängningslagen. Ett dylikt aftal kan dock uppsägas eller brytas. Det gäller dessutom icke för damfrisérsalongerna, för hvilka ej finnes någon ordning, beroende på, att de kvinnliga biträdena i dessa ej äro organiserade. Man förbisåg detta, då lagen stiftades och ett ingripande lär vara synnerligen behöfligt. Uppmärksamheten måste här äfven fästas vid, att i detta senare fack rörelsen idkas dels i öppen butik, dels ock i »privat», för ändamålet förhyrd våning.

Vid 1910 och 1911 års riksdagar väcktes förslag om begränsning af arbetstiden på kvällarne för samtliga ofvannämnda yrkesgrupper.

Förslagen antogos bägge åren af Andra kammaren, men afslogos af den Första.

Det hemställes,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om undersökning, huruvida och i hvilken omfattning arbetstiden på kvällarna må kunna genom lagstiftning begränsas

a) för å badinrättningar anställd personal;

b) för personalen å rakstugor samt herr- och damfrisérsalonger,

samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill denna utredning må föranleda.»

Stockholm den 26 januari 1912.

Gustaf Kobb.

Nr 53.

Af herr **Bellinder, m fl.**, om utarbetande och framläggande af förslag till en svensk utvandringslag.

Under 17:de och 18:de århundradena karakteriserades de europeiska staternas utvandringslagstiftning i allmänhet af restriktiva utvandringsförfattningar. Dessa skilde sig i enskildheter, men voro lika i vissa hufvuddrag, såsom passtväng, inskränkning i arfsrätt vid utflyttning samt förbud att utvandra för tjänstefolk, kvalificerade arbetare m. fl. Men under inflytande af idéerna från franska revolutionen och en mer liberal näringspolitik upphäfdes så småningom dessa inskränkningar i rätten att flytta ur landet. I Sverige kvarstodo de visserligen på papperet,